

*Arvingarna*



## *Arvingarna*

### *Personerna :*

Eulalia, moster till Ebba och Siv, 80 år gammal.  
Siv, 50 år gammal.  
August, en enfaldig dräng från byn.  
Sven, systerson till Ebba och Siv, 30 år gammal.  
Dagny, hans hustru.  
Frans, gift med Ebba, i femtioårsåldern.  
Ebba, i femtioårsåldern.  
Sylvester, deras son, yngre än Sven.

Scenen föreställer en strand med tallar och en bastu i bakgrunden, blommor antyder början till en trädgård till vänster, och framför bastun till höger är det en sandstrand. Scenen är oförändrad genom hela spelet.

-----

## *Arvingarna*

### Scen 1.

De två damerna kommer långsamt promenerande fram mot rampen medan de samtalar.  
Den försvunna bryggan, som de slutligen stannar upp inför, tänkes ha utgått från rampens mitt.

*Eulalia* Så roligt att du kunde komma före alla de andra. Nu kan vi i lugn och ro härja bäst vi vill här ensamma och göra allt i ordning tills de andra kommer.

*Siv* Det ska bli riktigt roligt. Ju färre familjemedlemmar, desto större frid och frihet. Märkligt att de två alltid ska höra ihop. Varför finns det ingen frihet och frid bland människor, och varför ska just de man är släkt med vara de värsta?

*Eulalia* De är inte de värsta. Det är bara så att man känner dem bäst.

*Siv* Är då hela mänskligheten lika förfärlig som ens närmaste? Hu! Jag ryser!

*Eulalia* Allra värst är man alltid själv. Därför tål man allt i längden utom ensamhet, därför är vilket sällskap som helst bättre än ens eget, och om du analyserar våra originella släktingar skall du finna att de allra värsta är de mest utpräglade eremitnaturerna.

*Siv* Sylvester?

*Eulalia* Han är den enda som aldrig tröttnar på att hålla gamla bråk vid liv.

*Siv* Det sägs att han är dummast i familjen.

*Eulalia* Dummast och klokast. Han har det största vettet, den största energin och är följaktligen den värsta fanatikern.

*Siv* De andra tycker alltid att han bråkar utan orsak.

*Eulalia* De ser inte den orsak som han bråkar för, och därför bråkar han för den för att de skall se den, men de ser den då ännu mindre, varför han då bråkar ännu mera.

*Siv* Han ger inte upp förrän han är ensam arvtagare kvar i familjen och alla de andra har dött bara för att vara honom till lags då de inte kunnat det på annat sätt.

*Eulalia (stannar upp och ser sig omkring)* Men var är bryggan?

*Siv (också förvånad)* Den tycks vara borta.

*Eulalia* Vet du något om det här?

Siv            Ingenting.

Eulalia       Men hur i all fridens namn har de lyckats få bryggan så totalt uppslukad av luften?

Siv            Det här är ett mysterium. (*drängen August passerar på avstånd.*)

Eulalia       Där är August från byn. Han kanske vet något. Hej, August! Kom hit!

August (*ställer beredvilligt upp och tar av sig mössan för damerna*) Ja, min fru, vad kan jag stå till tjänst med?

Eulalia       Vet du något om bryggan?

August       Vilken brygga?

Eulalia       Vår brygga!

August       Vad är det med er brygga?

Eulalia       Den är borta!

August       Är den borta?

Eulalia       Ser du inte det?

August       Hur kan jag se att någon brygga är borta när här inte finns någon brygga?

Siv            Kommer du inte ihåg vår brygga?

August (*tänker efter*) Inte just nu.

Siv            Den var trettio meter lång av sten och cement, solid och rak som en kyrkspira, skadad och sprucken här och där av isarna men ändå fortfarande fullt imponerande som byggnadsverk.

August       Nu minns jag!

Eulalia       Nå, vad har hänt med den?

August       Den låg väl just här, inte sant?

Siv            Ja, den utgick härifrån i rak väst-östlig riktning.

August (*stirrar handfallen*) Men den är ju borta!

Eulalia       Ja, visst är den borta! Det är ju det vi säger!

Siv            Vet du vart den har tagit vägen?

August       Men hur har den kunnat försvinna så?

Eulalia (*till Siv*) Han vet lika litet som vi.

August       Någon måste ha transporterat bort den. Men vart? Det var ju tjugotals ton med stenar! Någon måste ha kommit med traktor eller grävskopa om vintern på isen. Men vilket arbete! Det tog ju trettio år för gamle Smedlund att bygga den!

Eulalia       Och Sylvester som kämpat i tre år för att bibehålla den!

Siv            Men vem kan ha gjort det?

Eulalia       Vi måste fråga de andra när de kommer.

Siv            Kan Sven vara skyldig?

Eulalia       Jag kan inte tro det. På sin höjd kan han vara ofrivilligt medskyldig till det men knappast mera.

Siv            Han kommer först med sin familj. Vi får fråga honom. I värsta fall vet inte heller han någonting om saken.

Eulalia       Ja, vi får fråga honom.

Siv            Du kan gå nu, August.

August       Var det ingenting mera?

Eulalia       Nej, August, det var ingenting mera. Men sprid ut i byn att någon har likviderat byns största byggnadsverk, den Smedlundska stenbryggan, som byggdes sten för sten och pusslades ihop och cementerades och göts samman under trettio år tills för fem år sedan, när min svåger Gunnar Smedlund dog utan att ha fått färdigt sitt livsverk. Nu är det trettioåriga ofullbordade livsverket borta för alltid och det lika plötsligt och oförklarligt som ett orättvist mänskligt slaganfall. Sprid ut i byn att all dess stolthet är borta!

August       Ja, min fru. (*går*)

Eulalia       Och vi får gå in och dricka kaffe och försöka smälta det här med några goda wienerbröd.

*Siv* Men en trettio meter lång brygga av sten och cement är en hårdsmält potatis.  
*Eulalia* Den kommer att underminera hela familjen, för ingen kommer att kunna smälta den, och inte ens den skyldige, om någon sådan finns.

## Scen 2.

*Dagny* Vilken underbar dag! Äntligen är vi här!  
*Sven* Ja, resan har varit lång.  
*Dagny* Har Sjövik någonsin varit vackrare?  
*Sven* Det är frågan om, det.  
*Dagny* Men ändå är det som om någonting fattades.  
*Sven* Ja, jag förnimmer faktiskt samma känsla.  
*Dagny* Det är något som inte stämmer. Men vad är det?  
*Sven* Något är förändrat, men jag kan inte heller se vad.  
*Dagny* Bryggan!  
*Sven* Vad är det med bryggan?  
*Dagny* Den är borta!  
*Sven* Ja, har man sett på maken! Den är faktiskt borta!  
*Dagny* Men hur har den kunnat försvinna?  
*Sven* Det här har någon gjort av självsvåld. Vi har inte mer än diskuterat dess eventuella likvidering. Någon operation har vi inte kommit överens om.  
*Dagny* Vem tror du kan ha gjort det?  
*Sven* Ingen kan ha gjort det utan direktiv. (*Siv närmar sig.*)  
*Dagny* Här kommer din moster Siv.  
*Sven* Siv, vet du något om det här?  
*Siv* Vet du inte heller något?  
*Sven* Absolut ingenting.  
*Siv* Varken moster Eulalia eller jag förstod heller någonting när vi först såg det. Det är sommarens stora överraskning.  
*Dagny* Men vem har då gjort det?  
*Sven* Det kan bara vara moster Ebba och hennes man. Han var alltid den enda som var angelägen om att få hit en traktor.  
*Siv* De kommer på tisdag.  
*Sven* Då får de förklara hela saken.  
*Dagny* När kommer Sylvester?  
*Siv* Ingen vet. Troligen på torsdag.  
*Dagny* Det blir en chock för honom. Så som han har slitit och arbetat för att få bryggan bevarad!  
*Sven* Och så har kanske hans egen far likviderat den.  
*Dagny* Det kan inte vara så.  
*Sven* Nej, det förefaller otroligt. Så onaturlig kan inte en fader vara.  
*Siv (visar åt höger)* Och inte nog med att bryggan är borta. Titta på stranden! Tre av de stora stenarna är borta, varpå ingenting binder sanden längre, som nu havet har fritt fram med att dra med sig ut i strömmarna. Och titta där borta! (*visar åt vänster*) Dit har de fört alla stenarna. Den strand som där höll på att bli en ny fin sandlagun har förvandlats till ett stenbrott.  
*Sven* Ja, se! I ett enda kaos har de hundratals stenarna vräcks omkring över hela stranden!  
*Dagny* Men det är ju ett nidingsdåd!  
*Siv* Ja, det är något av ett förstörelseverk.  
*Dagny* Vad ska Sylvester säga?

*Sven* Tre års slit förgäves för honom, och detta är hans enda belöning: att en professionell buse med maskin på en dag förstör trettio års arbete.

*Dagny* Otroligt!

*Sven* Men sant.

*Dagny* Ebba och Frans får mycket att förklara.

*Sven* Om de kan förklara något.

*Siv* Det måste de kunna. Annars är det alltför absurt.

*Sven* Men om också de är oskyldiga?

*Siv* Räknar du med den möjligheten?

*Sven* Kära Siv, känner du världen så dåligt? I ett omfattande nidingverk som detta kommer alla och särskilt de mest skyldiga att göra vad som helst för att fria sig från allt ansvar.

*Siv* Kan de göra det, tror du?

*Sven* De kan kanske göra det för oss men knappast för Sylvester. Jag fruktar att det här är bomben som för alltid krossar vår familj.

*Dagny* Överdriv inte.

*Sven* Jag är rädd att jag inte gör det. Tänk efter själv. Troligen är Ebba och Frans i något avseende skyldiga. Känner jag dem rätt kommer de att skylla ifrån sig och göra oss alla medskyldiga. Följden blir den att Sylvester betraktar alla utom sig själv som skyldiga, och då vet du vilka helveten han kommer att ställa till för oss: vi kommer aldrig att slippa samvetsförebråelser och påminnelser om vårt brott. Han är ju den enda i familjen som är riktigt långsint.

*Dagny* Stackars Sylvester!

*Sven* Det är synd om oss alla som råkat ut för detta. Bara det funnes en rimlig förklaring som kunde fritaga alla från skuld!

*Siv* Det vore bäst om det fanns en sådan. Annars är det nog slut med Sjövik.

*Sven* Du har tidigare hotat sälja din del. Tänker du göra det nu?

*Siv* Det beror på vad min syster Ebba har att komma med för förklaring på det här.

*Sven* Tror du att hon har en förklaring?

*Siv* Jag tror som du att hon kan ha en förklaring som kan tillfredsställa oss men som knappast tillfredsställer Sylvester.

*Sven* Bomben har bara börjat explodera.

*Siv* Ja, kedjereaktionen hotar att bli oöverskådlig.

*Eulalia (kommer)* Ja men här är ni ju alla! Vad står ni här och sölar för? Kaffet är ju färdigt för länge sen! Vad står ni här och funderar för?

*Sven (avsides)* Vi lär inte upplösas mindre för det. Och upplösningen blir total så fort Sylvester en gång har kreverat.

*Dagny (tar honom under armen)* Tänk inte på Sylvester nu. Den dagen den sorgen.

*Sven* Ja, var dag har nog av sin egen plåga. Låt oss därför fröjdas och vara glada så länge vi kan innan Sylvester kommer. *(de gå)*

### Scen 3.

*Frans (kommer fram och ser den försvunna bryggan)* Så har han då gjort det ändå!

*Ebba (kommer efter)* Den är faktiskt borta. Men inte gav du någon klarsignal till att bryggan fick rivas.

*Frans* Nej. Men Malmsten har gjort det ändå.

*Ebba* Varför det, tror du?

*Frans* Och jag gav uttryckligen instruktioner till honom att vänta på slutligt besked. Detta besked fick han aldrig, emedan Siv tvekade inför rivningen av bryggan.

*Ebba* Här måste föreligga ett missförstånd.

*Frans* Ja.

*Ebba* Det missförståndet måste du klara upp innan vår son kommer. Han kommer att kräva en förklaring.

*Frans* Ja, det här blir svårt att förklara för honom.

*Ebba* Jag går upp till de andra.

*Frans* Jag stannar här. Jag måste fundera. (*Ebba går.*)

Så gjorde han det ändå, som om han hade läst mina innerligaste önsketankar! I tre år har jag planerat att göra mig av med svärfars irriterande stenhög till brygga, som var en skam för Sjövik, jag planerar utförligt i detalj med Malmsten hur arbetet skall utföras, och Ebba deltar i planeringen med att även offra några skrymmande strandstenar, även Sven är med på noterna och vill gärna bli av med bryggkadavret, och så uttrycker Siv några vaga tvivel som förstör hela projektet! Men Malmsten är fiffig. Han vill inte gå miste om någon förtjänst, så han utför det trots utebliven klarsignal! Bryggan borta! En trettioårig sten- och cementshög äntligen avlägsnad! Ett sterilt missfosterkadaver likviderat! Och det ska Malmsten minsann få betalt för! Han gjorde det utan att vara ombedd och kräver full betalning. Han ska bara få halv betalning, så är alla nöjda, utom en... (*Sven inkommer*)

*Sven* Nå, Frans, vad menar du om resultatet?

*Frans* Jag anser det gott. Och du?

*Sven* Vi hade inte kommit överens om att det skulle göras.

*Frans* Men nu är det gjort.

*Sven* Och kan inte göras o gjort.

*Frans* Folk får vänja sig. Siv och Sylvester i synnerhet.

*Sven* Tror du Sylvester kommer att förlåta dig?

*Frans* Han är min son.

*Sven* Det är inget svar på frågan.

*Frans* Om han behagar tredskas är det hans sak. Resultatet förblir ett faktum.

*Sven* Och om han väljer att hämnas?

*Frans* Hur skulle han kunna hämnas? Min beskedligaste son?

*Sven* Exempelvis med att sluta komma hit.

*Frans* Han? Som sedan sin barndom har varit här mest av alla? Som ensam av oss stod ut med mina svärföräldrars tyranni? Han slutar inte att ställa upp för oss. Han kan konsten att svälja förtreten.

*Sven* Han arbetade i tre år varje sommar för att underhålla bryggan och få oss att vilja bevara den.

*Frans* Fastän han visste att vi ämnade skrota den. Sin envishets dumhet får han stå för själv.

*Sven* Du känner honom inte.

*Frans* Jag har aldrig känt honom.

*Sven* Ingen annan heller. (*Siv inkommer.*)

*Siv* Nå, svåger, vad har du för förklaring att komma med?

*Frans* Malmsten har gjort sitt arbete utan att ha fått lov till det.

*Siv* Är det säkert det? Var det inte underförstått att han skulle göra det i vilket fall som helst?

*Frans* Nej, det var det inte. Jag har alltid inväntat familjens tillstånd innan jag utfärdat direktiv.

*Siv* Du har ofta kört över enskilda med den enkla majoritetens rätt till beslut.

*Frans* Inte den här gången.

*Siv* Nej, den här gången har du bara kört över din son.

*Frans* Det får han lov att vackert överleva. Ett kadaver av en stembrygga är inte hela världen.

*Siv* För den som byggde bryggan hade det varit det.

*Frans* Men han är död.

*Siv* Men hans brygga levde.

Sven Ska ni börja bråka igen, era barnsliga pensionärer? Var det inte nog med krig förra sommaren?

Siv Tydiligen inte, eftersom min systers man behagar utmana förfäderna med att "av misstag" omintetgöra deras livsverk.

Sven Ett misstag, som vi alla var med om att planera.

Siv Du och Ebba kanske men inte jag.

Sven Vi var alla överens om att något måste göras åt bryggan.

Siv Men inte om att drastiskt operera bort den. Nu har vi ingen brygga alls. Är det bättre än en antik som dög, som var personlig och som hade en historia?

Sven Du gör inte saken bättre, moster.

Siv Den kan inte bli bättre. Den kan bara göras sämre.

Sven Låt oss åtminstone försöka avstå från det. *(Ebba kommer.)*

Ebba Moster Eulalia säger att kaffet är färdigt.

Frans Bra! Låt oss glömma bryggan!

Siv Jag vet en som aldrig kommer att glömma den.

Frans Jag har redan glömt den. Kom nu. *(går med Ebba.)*

Sven Vi har bara att bereda oss på ett vulkanutbrott när kusin Sylvester kommer.

Siv Hoppas det vulkanutbrottet i så fall blir riktigt långvarigt.

Sven Står du så helt på Sylvesters sida?

Siv Vem kan låta bli att sympatisera med honom?

Sven Jag. Han har alltid haft anlag för överdrifter, långsinthet och kverulans. Han har aldrig varit riktigt balanserad.

Siv Han är mer balanserad än någon av sina bröder.

Sven Det förbättrar inte hans situation.

Siv Grälar ni fortfarande när ni är på tu man hand?

Sven Aldrig. Var har du fått det ifrån?

Siv Jag minns när ni alltid grälade om Vietnamkriget. Du försvarade amerikanerna och kallade Bertrand Russell för en senil galning medan Sylvester före alla andra vågade påpeka och upprepa amerikanernas svåra brott och skuld. Den gången överdrev du och amerikanerna medan Sylvester hade rätt.

Sven Minns du det så väl? Det är väl femton år sedan.

Siv Jag har gott minne.

Sven Vi får se vad som händer när Sylvester kommer. Han har alltid varit oberäknelig.

Siv Själv hoppas jag på ett rejält åskväder. Själv tog jag ut mig förra sommaren och stupade på att Frans med rätta kallade mig hänsynslös. Nu är det Sylvesters tur att äntligen försvara sin rätt. Frans behöver en omgång.

Sven Tror du hans älsklingsson ger honom den?

Siv Jag kan bara hoppas.

Sven Själv tror jag att Sylvester avstår. Han är inte en stridande natur. Han resignerar hellre.

Siv Men man kan inte resignera ihjäl sig!

Sven Det är det vi får se. *(de gå)*

#### Scen 4.

Sylvester inkommer ensam på scenen från vänster. Han är nyanländ och studerar omgivningen (träd, mark och blommor) med nyfiket intresse. Stannar slutligen inför den förlorade bryggan. Just då inkommer Ebba och Frans.

*Ebba (hejdar Frans) Schh! Han är här! (de stannar förstenade)*

*(Sven och Dagny inkommer från höger.)*

*Ebba* Schh! *(indikerar Sylvester; de hejdar sig.)*

*(Siv kommer från vänster.)*

*Ebba* Schh! *(Siv låter sig inte stoppas. Hon går fram till Sylvester.)*

*Sylvester (till Siv)* Var är kanoten?

*Siv* Vilken kanot?

*Sylvester* Har ni sågat den till ved?

*Sven (stiger fram)* Jag har gjort det, Sylvester.

*Sylvester* Kunde ni inte ha frågat mig först?

*Sven* Varför skulle vi ha gjort det?

*Sylvester* För att det var min kanot! *(skyndar sig ut)*

*Sven (till de övriga)* Visste ni att det var hans kanot?

*Siv* Jag visste det inte.

*Sven (till Frans)* Du kunde ha hejdat mig. Varför gjorde du det inte? *(Frans tiger.)*

*(Sven går ut efter Sylvester. Dagny följer efter honom.)*

*Siv går efter dem efter en frågande blick mot Frans och Ebba. Dessa tittar på varandra. Ebba går sedan ut. Frans tittar mot platsen för den försvunna bryggan och går sedan ut.)*

## Scen 5.

Sven sitter ensam vid stranden och ser fundersam ut. Dagny inkommer.

*Dagny* Sylvester har rest.

*Sven* Det förvånar mig inte.

*Dagny* Han har lämnat efter sig ett brev.

*Sven* Förvånar mig heller inte.

*Dagny* Ingen vågar öppna det.

*Sven (arg)* Det är klart att ingen vågar öppna det! Vi känner alla Sylvesters stil! Han tiger och skriver sedan av sig alla sina anklagelser och bitterhets känslor och smiter sedan från platsen och lämnar släkten kvar att gråta över honom och bli förbannad på honom. Typiskt!

*Dagny* De vill att du läser brevet för dem.

*Sven* Varför det?

*Dagny* Bara du har tillräcklig distans.

*Sven* Ge hit det då.

*Dagny* Jag ska gå efter det och hämta de andra. *(går)*

*Sven* Familjepsykiatern, det är jag. Ack, dessa vuxna barn, som betar sig mer barnligt än barn, emedan de inbillar sig att de är vuxna! Ingenting är livsfarligare för en människas själ än att glömma bort att hon bara är ett barn och aldrig kan bli något utöver sin egen medfödda infantila egoism, som bara blir värre ju mer vuxen man tror sig vara och ju mer man känner sig hög över sin tilltagande ålder. Det finns ingen ålder och ingen mognad utan förljugenhet, och den måste man alltid vara på vakt mot i sig själv. Annars är man förlorad, vilket alla vanligen är utan att ha fattat det. Nu kommer cirkusen.

*(alla inträda utom Sylvester, Eulalia och August.)*

*Dagny* *(räcker Sven brevet)*

*Sven (öppnar det och vecklar långsamt upp det. Läser en stund tyst och säger sedan:)*

Det är från Sylvester.

*(Alla vill slita honom i stycken.)*

*Ebba* Läs högt!

*Sven* Kära familj,



Jag vet att ni avskyr mina brev, att ni inte tål min tjatighet, och att ni inte bryr er om vad jag säger, men jag vet samtidigt att ni ännu mer fruktar min tystnad. Nu är bryggan borta och min kanot sågad till kaffeved, och jag blev inte ens vidtalad. Min enda reaktion har varit tystnad. Jag vet att ni önskar att denna tystnad brytes.

Må den således brytas för att sedan aldrig brytas på nytt. Egentligen har jag tigit i åtta år. Detta har ni inte märkt. Mina försiktiga råd och förslag har ni konsekvent ignorerat, varför jag för en gångs skull antligen bör förklara mig totalt. Ni ska få vad ni ber om.

*(Sven kastar en gillande blick på de andra som synes instämma i hans gillande.)*

När mina morföräldrar avled 1979 hade Sjövik varit oförändrat i 25 års tid från min första sommar därstädes och till deras bortgång. De flesta av dessa 25 somrar hade jag tillbringat på Sjövik, och från 1967 framåt var jag där mer än någon annan i familjen inklusive kusin Sven och moster Eulalia. De sista av dessa 25 somrar var morföräldrarna för det mesta ensamma på Sjövik, svikna av sina barn och barnbarn, som de alltid undrade varför de inte kom, och endast jag i familjen stod i mycket nära kontakt med åttioåringarna. När de dog 1979 var min enda önskan för Sjöviks del att det skulle förbli så oförändrat, tryggt och naturenligt i sin vildmarksmiljö som det under dessa 25 somrar alltid hade varit. Denna miljö var nämligen min enda trygghet på jorden.

*(under läsningens gång blir Svens röst ständigt allt stelare.)*

Knappt var de döda så dök plötsligt alla arvingar upp från när och fjärran, och var och en ville förändra Sjövik på sitt sätt. Min far, som såsom ingift inte hade någon barndomskänsla för Sjövik, ville förbättra ställets standard i avsikt att få det att öka i värde ekonomiskt, min kusin Sven och hans fru ville mekanisera hushållen på bekostnad av den primitiva levnadskonsten, och Siv ville med sin man bygga ett extra hus. Jag var med på alla förändringar så länge de inte störde ställets miljö och karaktär.

Men av någon anledning så var det just de personligaste karaktärsdragen på Sjövik som man helst gav sig på. Mot fleras inrådan byggdes i övre våningen ett nytt rum, som helt kom att bryta mot stilen i huset hur väl arbetet än utfördes, och varvid det personligaste sovrummet, mitt sovrum, offerades. Det nya huset byggdes mitt på den gamla vägen, som var Sjöviks vackraste. Tuppen flyttades från sitt skydd bredvid vedlidret långt bort i skogen, så att den förlorade sin utsikt över viken och båtarna, och där i skogen står den nu och lutar mer och mer för varje år, utsatt för vinterns alla härjande vindar. Och min egen far gav sig på stränderna.

Först förbjöd han mig att vidare använda min kanot emedan den var sjöoduglig, och andra instämde i att den var sjöoduglig. Ingen av dessa hade själva suttit i den. Alla som hade suttit i den ansåg den icke sjöoduglig. Varje sommar hade jag paddlat hundratals sjömil i den utan att en enda gång råka ut för någon olycka, och det hade varit mitt främsta sommarnöje. Av respekt för min far avstod jag från att vidare använda den.

I stället började jag försöka rädda bryggans liv. Just då gav man sig på att vilja förgöra den. Jag kämpade hjältemodigt sommar efter sommar en ensam kamp för att rädda dess 30-åriga liv medan ingen hjälpte mig, och alla mina förslag för dess restaurering tegs ihjäl. Till slut förelåg det perfekta förslaget, och jag trodde att bryggans liv var räddat. Nästa sommar finner jag bryggan likviderad och kanoten samtidigt sågad till kaffeved.

Dessutom har alla strandens stora stenar exporterats varvid nu ingenting längre hindrar vattnet från att dra med sig sanden ut i havet.

Jag behöver inte påminna om, att det låg ett trettioårigt mansarbete bakom den slitna men fungerande bryggan, vars enda fel var att den hade personlighet. Min morfar byggde bryggan år för år och sten för sten liksom han byggde kanoten spant för spant och nit för nit: han hade dragit igenom den tusen nitar. Allt testamenterade han till er, och detta arv har ni förvalt så, att ni har hindrat mig från att underhålla det för att sedan med våld i min frånvaro likvidera det.

Jag behöver inte påminna om, att det var tusen ljuva barndomsminnen förknippade med envar av de stenar som ni lyckats befria stranden från. Minnena finns kvar, och det enda som gått förlorat

i och med operationen är ett ovärderligt och oåterkalleligt affektionsvärde. Om det ekonomiska värdet i stället har gått upp kan jag inte yttra mig om.

*(Siv avlägsnar sig. Sven ser upp.)*

*Sven* Jag vill inte läsa mer.

*Ebba* Och vi vill inte höra mer.

*Dagny* Därför att han alltid har haft rätt medan ni alla alltid har haft fel. Ni borde ha lyssnat till honom.

*Ebba* Han sade ju aldrig något!

*Dagny* Han trodde inte att de förändringar kunde äga rum som har ägt rum. Han litade på att hans barndomsminnen var gemensamma med era. Därför nöjde han sig med försiktiga råd och diplomatiska förslag, som vi alltid nonchalerade. *(går)*

*Sven (till Ebba)* Han kommer inte tillbaka hit mer.

*Ebba* Varför säger du så?

*Sven* Därför att han är sinnessjuk.

*Ebba (får tårar i ögonen, blänger ursinnigt och förtvivlat på Sven och går, under det att hon säger:)* Han är den enda son jag har kvar!

*Sven (tittar stint ut mot publiken, var strandens vatten borde vara beläget, knycklar slutligen ihop brevet och kastar det ut precis var den försvunna bryggan en gång varit placerad, går sedan.)*

*Frans (som ingen har brytt sig om)* Min son! Min son!

*Ridå.*

*Efterskrift,*

av Johannes B. Westerberg

Det märkvärdiga med detta lilla familjespel är, att fastän det bara handlar om trivialiteter är det mera deprimerande än någon av alla författarens tragedier. Vari denna totalt negativa effekt består är svårt att definiera. Hela spelet tornar upp sig mot Sylvesters entré, hans karaktär byggs oavbrutet upp i hans frånvaro av förväntningarna på hans reaktioner, tills han kommer i den korta fjärde scenen, som i princip bara består av ett torrt konstaterande av fakta samt hans direkta försvinnande. Sedan följer den femte scenen med uppläsningen av ett brev vars innehåll har en fullkomligt förkrossande, paralyserande och upplösande effekt på hela familjen. Ingen dör, ingen far illa, ingen blir lidande, allt lämnas intakt, och likväl är effekten större än om Sylvester skulle mörda alla sina familjemedlemmar och begå självmord själv. Här försiggår på något sätt en själslig avrättning och utplåning av en hel familj som bara är desto ohyggligare genom att den inte är fysisk.

Spelet skrevs omedelbart efter "Herodes" och är väl även närmast besläktat med denna förkrossande studie i grymhet. Skillnaden är den att till och med Herodes hade några goda och mänskliga sidor medan Sylvester är helt utan försonande drag.

Lika litet som författarens tidigare familjedrama från 1984 "De menlösa barnen" bör detta spel någonsin förväxlas med författarens egen verklighet. Ju verkligare hans dramer förefaller, desto mindre har de med verkligheten att göra, medan han antagligen träffar verkligheten bäst när han som mest spekulerar och forskar i det förflutna om vad ingen kan bevisa eller ens veta.

Johannes B. Westerberg,

Sagittarius i december 1988.

Copyright © Christian Lanciai 1988